

носин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою від 30 січня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/203_020; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Венесуелою від 29 вересня 1993 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/862_002; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Албанія від 13 січня 1993 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/008_010; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Болівія від 8 лютого 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/068_002; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Еквадор від 27 квітня 1993 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/218_002; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Індонезією від 11 червня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/360_001; Спільне Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Кот-д’Івуар від 20 жовтня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/384_001; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Панамою від 21 травня 1993 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591_011; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Сенегал від 25 листопада 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/686_001; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Султанатом Оман від 19 травня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/512_002; Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Урядом України і Урядом Республіки Гана від 17 червня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/288_004. **34.** Там само. **35.** Там само. **36.** Там само. **37.** Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Республікою Індонезією від 11 червня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/360_001. **38.** Там само. **39.** Там само. **40.** Там само. **41.** Там само. **42.** Там само.

УДК 329.63

Є. О. ВАСИЛЬЧУК

ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИКО-ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ЯВИЩА МОЛОДІЖНОГО РАДИКАЛІЗМУ ТА ЕКСТРЕМІЗМУ

Досліджено особливості історико-політологічних підходів до явища молодіжного радикалізму та екстремізму. Підкреслено, що наявність значного обсягу політологічних наукових досліджень, присвячених аналізу політичного радикалізму та екстремізму, свідчить про актуальність вивчення цього феномену, необхідність систематизації понятійно-категоріального апарату, що відображає змістовні ознаки зазначеного явища.

Ключові слова: молодіжний радикалізм, екстремізм, світоглядно-ідеологічний комплекс, національна безпека, виклики та загрози.

© ВАСИЛЬЧУК Євген Олегович – кандидат політичних наук, викладач Черкаського державного бізнес-коледжу

Васильчук Е.О. Особенности историко-политологических подходов к явлению молодежного радикализма и экстремизма

Исследованы особенности историко-политологических подходов к явлению молодежного радикализма и экстремизма. Подчеркнуто, что наличие considerable объема политологических научных исследований, посвященных анализу политического радикализма и экстремизма, свидетельствует об актуальности изучения этого феномена, необходимости систематизации понятийно-категориального аппарата, отображающего содержательные признаки данного явления.

Ключевые слова: молодежный радикализм, экстремизм, мировоззренческо-идеологический комплекс, национальная безопасность, вызовы и угрозы.

Vasilchuk Yygen. The features of political-historically science approaches to the phenomenon of youth radicalism and extremism

The features of the political-historically science going are investigational near the phenomenon of youth radicalism and extremism. Underline, that the presence of considerable volume of the political science scientific researches sanctified to the analysis of political radicalism and extremism testifies to actuality of study of this phenomenon, necessity of systematization of concept-category vehicle representing the rich in content signs of this phenomenon.

Key words: youth radicalism, extremism, view-ideological complex, national safety, calls and threats.

Історико-політологічний аналіз феномену політичного радикалізму та екстремізму, як правило, реалізується у межах інституційного, політико-ідеологічного та безпекового напрямів. Враховуючи тенденції субкультуризації радикальних та екстремістських співтовариств актуальності набуває політико-культурний підхід, що дозволяє визначити знаково-символічні структури в світоглядно-ідеологічних конструкціях політичних радикалів. У межах цього підходу значна увага науковців зосереджується на виявленні стилістичних особливостей маніфестації та політико-ідеологічних аспектах радикальних та екстремістських рухів. Актуальними є проблеми формування «екстремальної свідомості», поширення радикалістських настанов у молодіжному середовищі тощо.

Сучасні політологічні дослідження феномену радикалізму та екстремізму базуються на теорії соціальної аномії Е. Дюркгейма та Р. Мертона, концепціях соціалізації Т. Парсонса, наукових працях А. Коена, Р. Клауорда, Л. Оліна та ін. Процеси формування радикальних настроїв молоді активно почали розроблятися у другій половині ХХ ст. західними дослідниками у контексті різноманітних концепцій політичної культури. Зокрема, тенденції радикалізації молодіжної свідомості розглядалися у працях Г. Алмонда, С. Верби, М. Дюверже, Г. Лассуела та ін. У дослідженнях цих науковців, як зауважує А. Аршинова, домінує особистісний компонент, а поведінкові мотиви суспільства та проблеми політичної активності молоді розглядаються крізь призму «демократії та технократії»¹. Треба зазначити, що для західної наукової традиції з вивчення особливостей політичної активності молоді характерним є плюралістичний підхід, натомість у СРСР домінував класовий, що пояснюється залежністю радянської системи соціогуманітарних наук від офіційної ідеологічної ортодоксії.

Поступово у системі політичних наук було сформовано наукове обґрунтування сутності феномену радикалізму, згідно з яким його основою є специфічний світоглядно-ідеологічний комплекс, що виступає у ролі мотиваційної матриці, сприяючи згуртуванню активістів радикальних організацій і визначаючи напрями їхньої діяльності. З ідеологічних позицій одним з перших феномен радикалізму

почав досліджувати К. Мангейм, який відзначав, що значення молоді як соціально-вікової групи зростає в умовах соціальних криз і масштабних соціальних змін². Ідеологічність радикальних та екстремістських рухів є вагомим критерієм їхньої типологізації та класифікації.

Радянські науковці, незважаючи на жорсткі ідеологічні обмеження, також зробили значний внесок в осмислення феномену політичного радикалізму та екстремізму. У низці досліджень А. Грачова, В. Вітюка, С. Ефірова, Ю. Давидова та ін. здійснено ґрунтовний аналіз соціально-економічних та політичних передумов виникнення політичного радикалізму та екстремізму. Ґрунтовний аналіз праворадикальних доктрин, механізмів приходу до влади правих екстремістів аналізуються у працях О. Галкіна, А. Єфремова, В. Ломейка, Б. Лопухова, Г. Філатова та ін., які стали класичними для сучасних дослідників феноменів фашизму та неофашизму.

Проте тотальна ідеологізація та надмірне ортодоксальне регламентування всіх сфер суспільного життя виключали можливість вивчення делінквентних молодіжних груп у СРСР, проблематика яких зводилась до спорадичних досліджень неформальних об'єднань молоді. Як зазначає сучасний авторитетний російський дослідник феномену екстремізму І. Морозов, «...ідеологічний підхід, у межах якого радянське суспільствознавство було змушене агрегувати в наукову сферу політичне протистояння правлячих кіл СРСР як з системами західних демократій, так і з неортодоксальними промарксистськими рухами, ускладнював об'єктивну всебічну оцінку феномену ... екстремізму»³.

Курс на демократизацію суспільних відносин у СРСР, проголошений у другій половині 1980-х років, зумовив поступове зняття ідеологічних нашарувань з вивчення феномену політичного радикалізму та екстремізму. В умовах соціально-економічних та політичних трансформацій актуальності набули дослідження нових форм політичної соціалізації та політичної участі молоді, формування її ідейно-політичних уподобань тощо.

Політико-ідеологічне осмислення феномену радикалізму та екстремізму здійснювалось з урахуванням впливу етноконфесійних чинників. У цьому контексті виокремлюються ґрунтовні праці Р. Абдулатіпова, Л. Дробіжевої, В. Тишкова, Е. Паїна та ін., у яких аналізуються зміст і динаміка розвитку етноконфесійних конфліктів, причини та тенденції політизації націоналістичних рухів, особливості впливу етноконфесійних конструктів на процес радикалізації молодіжної свідомості. Особливий акцент у цих дослідженнях робиться на етнопсихологічних аспектах, проблемах етноконфесійної ідентичності, міжетнічних суперечностей і напруги як потенційних факторів активізації екстремістських рухів.

У подальшому етноконфесійна компонента екстремістських доктрин аналізується у працях Ю. Лаптевої, Н. Мухаметшиної, Є. Плужнікова, В. Шарової та ін. Націоналістична фразеологія, на думку цих авторів, є мобілізаційним механізмом консолідації екстремістського середовища, доповнюючи його ідеологічні доктрини власними цінностями, архетипами, міфами, символами, що дозволяють більш дієво впливати на афективні стани людей⁴. Відповідно, радикальний націоналізм, як, зокрема, підкреслює В. Шарова, є ідеологізованою ксенофобією, оформленою у вигляді політичної теорії, що використовується для обґрунтування екстремістської практики⁵. Отже, вагомими засобами екзальтації екстремістських настроїв у суспільстві, на думку цих авторів, є пропаганда національно-культурної виключності певних етногруп, акцентуація їх конфесійних особливостей тощо. За таких умов етноконфесійні конструкти стають вагомим компонентом ідеологій, які

визначають специфічні практики представників екстремістських спільнот. Як бачимо, аналіз феномену політичного радикалізму та екстремізму крізь призму впливу релігійних та національних факторів дозволяє сформувати відносно цілісне уявлення про цей суспільно-політичний феномен. Такий дослідницький підхід дозволяє напрацювати дієві механізми профілактики і протидії виявам радикалізму та екстремізму в сучасному молодіжному середовищі.

Інституційний напрям, у межах якого аналізуються причини активізації діяльності й політичних практик молодіжних екстремістських угруповань, представлений дослідженнями Р. Амірокової, А. Аршинової, О. Євтюшкіна, І. Морозова, І. Лопатіна, Ю. Сентюріна, Є. Гречкіної та ін. Аналіз ідеології і практики сучасних суб'єктів молодіжного радикалізму та екстремізму здійснюється у працях Д. Плотнікова, А. Умланд, Д. Бученкова. Постійні моніторингові заходи і аналіз активності політичних радикалів і екстремістів проводяться такими фахівцями інформаційно-аналітичних центрів «Сова» та «Панорама», як О. Верховський, Г. Кожевникова, О. Сибирева, М. Розальська та ін. Особливості становлення та розвитку неформального молодіжного руху, радикальних та екстремістських об'єднань в Україні досліджують Т. Рева, Е. Андрющенко, С. Сорока, М. Гош. Праці цих авторів дозволяють розглянути молодіжний радикалізм та екстремізм як складний соціально-політичний феномен, визначити механізми його формування, потенційні й реальні функціональні можливості з дестабілізації суспільно-політичної ситуації в країні. Політичний радикалізм та екстремізм, як підкреслюють зазначені науковці, найяскравіше виявляє свою складну та суперечливу природу саме у період глибоких соціальних трансформацій⁶. Аналізуючи сутність цього феномену, ці автори наголошують на багатовимірності й складності цього явища, яке є ідеологією, практикою, механізмом етносоціальної та релігійної мобілізації, принципом та інструментом політичного життя окремих груп⁷. Підкреслюється, що екстремістська діяльність характеризується пропагандою та надмірним застосуванням насильства та інших крайніх засобів для досягнення своїх політичних цілей⁸, знаходячи свій вияв і у політичній, і у культурній площинах⁹. Серед причин поширення радикалістських настанов та екстремістських настроїв у молодіжному середовищі відзначаються деформації процесів формування і розвитку особистості, зниження показників громадянськості та патріотизму, рівня загальнокультурного розвитку, криміналізація свідомості частини молоді в умовах соціально-економічної кризи¹⁰. Водночас наголошується на інструментальній ролі молодіжних радикальних та екстремістських спільнот, які можуть використовуватись конкуруючими політичними елітами у боротьбі за владу¹¹.

Також у фокусі уваги сучасних науковців опинились молодіжні протестні практики. Зокрема, феномен молодіжної протестності, причини її появи, тенденції інституціалізації та розвитку, світоглядно-ідеологічні аспекти розглядаються у дослідженнях Д. Бушуєва, О. Гараніна, І. Кольжанової, О. Москальова та ін. Зазначені дослідники відзначають, що до специфічних особливостей політичної соціалізації сучасної молоді можна зарахувати поширення абсентеїзму та ухилення від засобів традиційної політичної участі, схильність до радикалізму та політичного епатажу, що поєднуються з масованим інформаційним впливом державно-бюрократичних структур¹². Опозиційні молодіжні об'єднання, як підкреслюють ці автори, мають значний потенціал політичного впливу, який реалізується у можливостях поширення протестних ідеологічних доктрин і практик завдяки властивим молоді протестним формам політичної участі¹³. Протестна поведінка молоді, що набуває екстремістських ознак, безпосередньо пов'язується з крити-

кою існуючих норм і цінностей та запереченням домінуючих у суспільстві ідеалів. Саме це заперечення і критика, на думку зазначених авторів, є умовою для формування протестної активності молоді, що створює можливості для виникнення систем цінностей, альтернативних існуючим. Протестні поведінкові практики сучасної молоді розглядаються цими дослідниками, зокрема Д. Бушуєвим, як різновид політичної участі, що виявляється у публічному вираженні індивідом або групою невдоволення існуючою соціально-політичною системою через різноманітні форми протестної активності¹⁴. Основними індикаторами протестної активності молоді, як зазначають вказані автори, є усвідомленість молоддю протестних дій, частота участі в акціях, їхній масштаб, готовність нести особисту відповідальність, залучення до протестної діяльності інших осіб, членство в інституціональних, тип акції протесту, причини участі в акціях протесту тощо¹⁵. У цьому контексті заслуговують на увагу дисертаційне дослідження та низка наукових публікацій Д. Громова, присвячених аналізу вуличного акціонізму молодіжних політизованих спільнот. Аналізуючи особливості ідеологічної та політичної маніфестації опозиційно налаштованих груп молоді, зазначений дослідник констатує їхню схильність до радикалізму та підкреслення власної маргінальності¹⁶.

Зважаючи на підвищену небезпеку та деструктивний потенціал політичного радикалізму та екстремізму осмислення цього феномену в системі сучасних політичних наук відбувається у межах безпекового напрямку, що пояснюється необхідністю вироблення ефективних стратегій і механізмів протидії викликам і загрозам політичній стабільності як вагомій складовій системи національної безпеки.

Загальнотеоретичні аспекти та концептуальні моделі взаємодії системи національної безпеки держави і політичної конфліктології містяться у дослідженнях С. Кутіліна, О. Понеделкова, С. Кузіної. Політична безпека як значущий компонент національної безпеки держави є вагомим об'єктом дослідження в сучасній системі політичних наук. Проблеми розростання спектру викликів і загроз політичній безпеці держави внаслідок поширення радикалістських переконань, екстремістських дій, етноконфесійних конфліктів, необхідність відпрацювання методологічних засад з профілактики і протидії цим явищам знайшли своє відображення у працях Є. Тукумова, В. Глотова, Н. Бааль, Р. Гетца, Є. Оліфіренко та ін. Зазначені науковці, аналізуючи деструктивний потенціал політичного радикалізму та екстремізму, наголошують на його спрямованості на зміну конституційного ладу країни насильницькими методами, ескалацію етнічних, конфесійних і політичних конфліктів, порушення стійкості політичної влади¹⁷. Відповідно, політичний екстремізм, на думку вказаних науковців, є специфічним продуктом взаємодії опозиційно налаштованих груп та індивідів, які спрямовують свою діяльність на захоплення і утримання політичної влади або її дестабілізацію, застосовуючи при цьому нелегітимні насильницькі методи¹⁸. Поширення радикалістських настанов та екстремістських практик у молодіжному середовищі, як зазначають ці автори, є результатом антисистемної протиправної діяльності індивідів та їх об'єднань, спрямованої на знищення демократичної політичної системи, насильницький примус усього суспільства до диктатури на ідеократичних засадах. До основних атрибутивних ознак молодіжного екстремізму зараховують прагнення створити новий політичний порядок на противагу існуючому, радикалізм політичних орієнтацій і настанов, крайні форми фанатизму або нігілізму¹⁹.

В окремі напрями конституювались дослідження несилових технологій руйнування базових засад державно-політичних систем, ненасильницьких тактик дестабілізації внутрішньополітичної ситуації в окремо взятій країні, сучасних

інформаційно-психологічних стратегій, війн та впливів. У цьому контексті варто підкреслити фундаментальну значущість наукових праць А. Семченкова, С. Булгакова, Р. Тамаєва. Проблеми викликів і загроз національній безпеці України з боку окремих суб'єктів політики розглядаються у працях українських дослідників О. Кравчук, О. Корнієвського, М. Розумного, Л. Шипілової та ін. Окремої уваги заслуговує низка наукових публікацій білоруського науковця І. Поддубського, присвячених аналізу методик формування політичної опозиції, тактик дій деструктивних молодіжних об'єднань, їхніх викликів системі національної безпеки держави. Серед загроз національній безпеці на сучасному етапі вагомю роль відіграють мережеві організації екстремістського та терористичного спрямування. Суттєве розширення їхніх інформаційних можливостей внаслідок стрімкого розвитку телекомунікаційних технологій, способи використання екстремістськими спільнотами мережі Інтернет для досягнення власних цілей та методи протидії з боку держави ґрунтовно аналізуються у публікаціях А. Максимова, С. Тюхай-Липського, О. Давидової-Мартинової та ін. Вказані автори схильні розглядати екстремістську практику як результат діяльності мережевих утворень, що забезпечують реалізацію різноманітних сценаріїв політичної дестабілізації суспільства і держави через здійснення тиску на владу шляхом поширення провокаційної інформації, сприяння зростанню протестних та опозиційних настроїв серед населення, проведення провокаційних заходів, що викликають суспільний резонанс, створення та розширення соціальної бази для підтримки екстремістських утворень тощо.

Значна кількість політологічних наукових досліджень, виконаних протягом останніх років, свідчить про актуальність вивчення феномену політичного радикалізму та екстремізму, необхідність систематизації понятійно-категоріального апарату, що відображає змістовні ознаки цього явища. Категоріальна невизначеність досліджуваного феномену зумовлює невирішеність проблеми протидії викликам і загрозам національній безпеці держави з боку суб'єктів політичного радикалізму та екстремізму.

Як бачимо, актуальність цих досліджень полягає в необхідності розробки та реалізації комплексу заходів зі зниження агресивного потенціалу молодіжного середовища, спрямування його у творче конструктивне русло суспільного життя, забезпечення неконфліктного існування представників різних молодіжних спільнот, зняття суспільно-політичної напруги на локальному та загальнодержавному рівні.

1. *Аршинова А.И.* Молодежный радикализм в политическом процессе современной России (1990 – 2000-е гг.): автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / А.И. Аршинова. – М., 2012. – С. 9. 2. *Мангейм К.* Диагноз нашего времени / Мангейм К.; [пер. с нем. и англ.]. – М.: Юристъ, 1994. – С. 42. 3. *Морозов И.Л.* Левый экстремизм как политический феномен второй половины XX – начала XXI веков: эволюция стратегии и тактики: автореф. дис. на соискание науч. степени д. полит. наук / И. Л. Морозов. – Саратов, 2010. – С. 6. 4. *Лаптева Ю.И.* Политический национализм в современной России (1990 – 2005 гг.): тенденции и противоречия : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / Ю. И. Лаптева. – Воронеж, 2007. – С. 20; *Мухаметшина Н. С.* Основные элементы националистической идеологии / Н. С. Мухаметшина // Вестник Самарского государственного университета. – 2004. – № 1 (31). – С. 56; *Шарова В.Л.* Идеология радикального национализма в современной России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / В.Л. Шарова. – М., 2008. – С. 10. 5. *Шарова В.Л.* Цит. работа. – С. 11. 6. *Амирокова Р.А.* Политический экстремизм в современном поли-

тическом процессе России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / Р. А. Амирокова. – Черкесск, 2006. – С. 3-4. **7.** Там же. – С. 11. **8.** *Лопатин И.Д.* Экстремизм как социально-политическое явление современного мира (особенности его возникновения и развития в России): автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / И.Д. Лопатин. – Ярославль, 2007. – С. 10; *Гречкина Е.Н.* Молодежный политический экстремизм в условиях трансформирующейся российской действительности: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / Е.Н. Гречкина – Ставрополь, 2006. – С. 10. **9.** *Сентюрин Ю.П.* Политический экстремизм и патриотическое воспитание молодежи на современном этапе развития гражданского общества в России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / Ю.П. Сентюрин. – Нижний Новгород, 2007. – С. 4. **10.** *Евтюшкин А.Ю.* Молодежный политический экстремизм в современной России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / А.Ю. Евтюшкин. – М., 2009. – С. 4. **11.** Аршинова А.И. Цит. работа. – С. 4. **12.** *Кольжанова И.Н.* Общественно-политические молодежные движения в современной России: масса, элиты, лидеры России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / И.Н. Кольжанова. – Ростов-на-Дону, 2006. – С. 7. **13.** *Москалев А.Е.* Оппозиционные молодежные общественные объединения в политическом процессе современной России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / А.Е. Москалев. – М., 2011. – С. 9. **14.** *Бушуев Д.В.* Специфика протестной активности российской молодежи в современном трансформирующемся обществе: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. соц. наук / Д.В. Бушуев. – Ростов-на-Дону, 2012. – С. 15. **15.** *Гаранин О.Ю.* Протестная активность молодежи в условиях политической модернизации современной России: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / О.Ю. Гаранин. – Краснодар, 2010. – С. 15. **16.** *Громов Д.В.* Уличные акции молодежных политизированных сообществ как объект социально-антропологического изучения: автореф. дис. на соискание науч. степени д. ист. наук / Д.В. Громов. – М., 2013. – С. 30. **17.** *Тукумов Е.В.* Религиозно-политический экстремизм как угроза региональной и национальной безопасности стран Центральной Азии: дис. ... канд. полит. наук / Тукумов Е.В. – Алматы, 2004. – 160 с.; *Глотов В.А.* Региональный опыт противодействия экстремизму и терроризму в современной России (на примере г. Москвы): автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / В.А. Глотов. – М., 2010. – С. 15; *Гецц Р.Н.* Современные технологии противодействия политическому экстремизму в Российской Федерации: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. полит. наук / Р. Н. Гецц. – СПб., 2012. – С. 3. **18.** *Гецц Р.Н.* Цит. работа. – С. 8. **19.** *Олифиренко Е.П.* Молодежный религиозный экстремизм в современной России и пути его преодоления (на материалах Северо-кавказского федерального округа): автореф. дис. ... канд. полит. наук / Е.П. Олифиренко. – Краснодар, 2012. – С. 13.

УДК 323.11

В. Л. СЕМКО

ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ: ЕТНОПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Аналізуються проблеми, пов'язані з проведенням другого Всеукраїнського перепису населення та практичним використанням його результатів у етнополітичних дослідженнях. Сформульовано завдання у сфері етнополітики, інформаційною базою вирі-

© СЕМКО Вадим Леонідович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Київського Національного університету будівництва і архітектури